Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Thomae Aquinatis quaestiones de ueritate - Cod. Aug. perg. 86

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], [14. Jahrh.]

Q. XIX

urn:nbn:de:bsz:31-63636

id quod mea formale est per quod est intelligibilis actu. hoc autem ab intellectu agente qui est potentia superior intellectu possibili. Similiter id quod mea similitudo est a fantasmatibus abstrahitur et non magis per se intellectus possibilis a superiori accipit quam ab inferiori cum id quod ab inferiori est non possit accipi ab intellectu possibili nisi secundum quod accipit formam intelligibilitatis ab intellectu agente. vel dicendum quod inferiores virtutes quantum ad id quod superiores sunt magis in virtute agendi quando etiam ipse quae sunt propinquiores rebus exterioribus quae sunt causa et mensura cognitionis nostre et hinc est quod sensus non per se est. Sed secundum quod est informatus speciebus sensibilium immittit ymaginationem et sic deinceps.

Ad iiii. dicendum quod secundum philosophum iii. de anima intellectiva anima comparatur ad fantasmata sicut ad obiecta unde non solum indiget intellectus noster conversione ad fantasmata in acquirendo scientiam sed etiam in utendo scientia acquisita quod patet ex eo quod lese [illegible] organi ymaginative virtutis ut sic in freneticis et secundum scientiam prius acquisitam non utitur. non potest dici animam est incorpore dictum Aristotelis de anima accipe secundum quod habet alium modum intelligendi.

Ad v. dicendum quod virtus ymaginative virtutis organum et memorative et cogitative est in ipso cerebro quod est locus summe humiditatis in corpore humano et ideo propter habundantiam humiditatis quae est in pueris magis impediuntur actus harum virium et sensuum exteriorum. intellectus autem accipit mediate non a sensibus exterioribus sed interioribus.

Ad vi. dicendum quod quamvis alia anima aliis sit levior complexionis et in principio sue nativitatis non est in eis tanta humiditatis habundantia quod nullum actum sensuum interiorum impediret sed ut naturale est tempore complexionis et corporis in eo habundet et ideo in principio sue generationis oportet quod proportionaliter in eo maior humiditas inveniatur in aliis. unde gratia temporibus animalium et plantarum principium ab humore sumitur.

Ad vii. dicendum quod corpus quod corrumpitur aggravat animam non solum per potentiam sed etiam per resistentiam et obnubilationem sed exemplum hominis in statu innocentie impediebat actus anime solum propter impeditionem virtutis vel dispositionis.

Q. xviii. de cognitione anime post mortem et primo quaeritur

Questio est de cognitione anime post mortem et primo quaeritur utrum anima post mortem possit intelligere et videtur quod non. nulla enim operatio anime coniuncti remanet in anima post mortem sed intelligere est operatio anime coniuncti quia ut dicit philosophus in primo de anima quod dicere animam intelligere similiter est ac si dicamus texere vel edificare ergo anima post mortem non potest intelligere.

Sed dicebat quod philosophus loquitur de actu intellectus qui competit anime secundum inferiorem rationem non autem de illo qui competit secundum faciem superiorem. Contra facies superior est anime secundum quod ad divina convertitur. Sed sic etiam ad intellectum ex divina contemplatione suum intellectum dependet a corpore quod oportet quod intellectus sit per conversionem ad fantasmata quae in organis corporalibus sunt. unde dicit Dionysius i. ce. ier. quod impossibile est aliter nobis lucere divinum radium nisi varietate sacrorum velaminum circumvelatum et apportat velamina ipsis [illegible] quibus spiritualia tenemus. ergo intellectus qui competit anime secundum superiorem faciem a corpore dependet et sic illo non intelliget anima post mortem.

Praeterea. Ecclesiastes ix. Viventes sciunt se esse morituros mortui vero nihil noverunt amplius. sed glossa quare non fruuntur amplius ergo videtur quod anima post mortem nihil cognoscit cum [illegible] amplius temporalibus fruatur. vel quod saltem non possit intelligere quod [illegible] non intelligent [illegible] quod est glossam.

Praeterea secundum philosophum iii. de anima sic se habet sensus ad sensibilia ita se habet anima intellectiva ad fantasmata sed sensus non potest sentire nisi sensibilia representantur ei. ergo nec aliqua humana anima potest intelligere nisi presententur ei fantasmata sed fantasmata non representantur ei post mortem quia illa non representantur nisi mediante organo corporali. ergo anima post mortem non potest intelligere. Sed dicebat quod philosophus loquitur de anima secundum statum quo est in corpore.

Contra obiectum determinatur per naturam ipsius potentie. sed eadem est intellectiva anime ante mortem et post ergo si anima intelligit ante mortem ordinatur ad fantasmata ad obiecta videtur quod post mortem similiter et sic idem quod primo.

Praeterea non potest intelligere si ab ea potentia intellectiva removeatur. Sed post mortem potentie intellective scilicet agens intellectus et possibilis non manent in anima [illegible] potentie competunt ei secundum unionem ad corpus sicut enim esse vivum corpus non habet [illegible] sic nec [illegible] ergo anima post mortem non potest intelligere si ab ea potentia intellectiva removeatur.

Praeterea philosophus dicit in primo de anima quod intelligere corrumpitur quodam interius corrupto. istud autem intus de quo philosophus loquitur corrumpitur in morte ergo intelligere post mortem non erit.

Praeterea si anima post mortem intelligit oportet quod intelligat per aliquam potentiam quia cum agens per potentiam activam et patiens per potentiam passivam ad eadem potentia quae habetur [illegible]

aut passivum. Si passivum tunc videtur quod quia a
corpore separatur nonne potest ei aggravari
quia non videtur esse probabile sicut pandemus.
Similiter non videtur quod sint potentie quas iuvo-
luit nisi ei ex ratione unionis ad corpus
quam quidem unio in morte cessat. Ergo
anima post mortem intelligere non potest. ¶ Preterea si
post intelligentia in ipsa maneat aut manet
in solum sicut quod sustentatur in essentia anime aut sicut
quod ponitur ad actum. Sed si sicut quod sustentatur in es-
sentia anime cum sit solum sicut tenuo ... non potest
esse potens intelligere ... nec ipsum sicut
quod comparatur ad actum perficitur per habitus
quos in corpore acquisivit qui quidem habitus a cor-
pore dependebant. Ergo videtur quod post intelle-
ctiva post mortem non remaneat et sic anima
post mortem non intelliget. ¶ Preterea omne quod intelli-
git intelligit per essentiam intelligentis vel per
essentiam rei intellecte vel per similitudinem rei
intellecte existentis. Sed non potest dici quod anima
intelligat res solum per essentiam ipsius rei in-
tellecte quia sic non intelligeret nisi se ipsam et
res talia quorum essentie presentialiter sunt
in ipsa. Similiter non potest dici quod intelligat so-
lum per essentiam sui intellectus et sic si intelliget
alia a se oportet quod essentia sua esset exem-
plar aliarum rerum sicut essentia divina est exemplar
omnium rerum. Unde omnis Deus intelligendo
essentiam suam omnia alia intelligit. Quod de anima
dici non potest. Similiter nec per similitudines rerum
intellectarum in anima existentes quia inquirere
videtur quod intelliget per species quas in
corpore acquisivit. Nec non potest dici quod per
eas solum intelligat quia sic anime pu-
erorum que nichil acceperunt aut acceperunt
nichil post mortem intelligerent. Quod videtur
quod anima ullo modo post mortem possit
intelligere. ¶ Et si dicatur quod cognoscat per spe-
cies ... ¶ Contra quia anima est actus
animati corporis eius operatio ... in
a corpore separata non ergo anime humane ...
te sunt species quibus cognoscere possit cog-
noscere per species non solum opus erit ei
postquam a corpore separata sed et dum est in
corpore. Et sic videtur quod superfluerent species quas
a rebus accipit. Si autem dicatur quod dominum
conclusum corpus impedit actionem ne eis uti
possit. ¶ Contra si corpus impedit usum
istarum specierum tunc erit inde corpore aut
ratione corruptionis. Sed non ratione corporis nec
quia nullam habet contrarietatem ad intellectum nichil
enim natum impediri nisi a suo contrario sup.
nec ratione corruptionis quia sic in statu in-
nocentie quando homo fuisset in statu in speciebus intel-
ligere potuisset sicut sensibilibus non egentibus quibus me-
diantibus a rebus anima species accipere. Quod falsum
est. Fiunt ergo videtur quod anima separata per species
innatas non intelligit. Si autem dicatur quod in-
telligit per species infusas a deo vel species vel
ei infusas a deo vel ab angelo. Sed non ab an-
gelo quia sic oporteret quod huiusmodi species ab angelo
in anima causentur. Similiter nec a deo quia non est proba-
bile quod deus infundat dona sua existenti-
bus in inferno ... sequeretur quod anime in infer-
no non intelligerent et ita non videtur quod per species
infusas anima separata intelligat. ¶ Preterea
Augustinus in x. super gen. ad litteram assignat modum quo
anima cognoscat sic dicens quod anima non sensu per-
... incorporalibus ... ipsa cum
imaginibus corporum quas videt et ...
... in semet ipsa de semet ipsa videt
eum formidans quando ...
ad quod libere desipere ... imaginum
videtur et imaginationes et rationalis intel-
ligentia quod fruatur ut videtur nam mag-
na pars quasi corporum similitudinibus in for-
mantur et cum bestiis nos omnes hic sen-
timus in quibus ... experimentur quod media
non anime rationalis est in imaginibus quibus in for-
mantur post sensitive imagines ...
ut post mortem ... recepte ...
... Ergo nec anime rationalis iudi-
cium quod est eius intelligere post mortem
remanet in anima. Sed contra per dominum. Nulla enim substantia
destituitur propria operatione. Sed propria operatio
anime rationalis est intelligere. Ergo post mortem
anima intelligit. ¶ Preterea sicut ex coniunctione ad
corpus anime redditur passivum ... per separatio-
nem ab eodem redditur activum ... calidum
est et agit et patitur ipsum ignitum in calo-
ris ad materiam ... calor ...
... anima per separationem
a corpore redditur activa. Sed quia potentie anime
non possunt per se ipsas cognoscere sine cor-
poribus obiectis ... operatio ...
... sic philosophus dicit de sensu
... ergo anima post separationem ac-
tivior per se ipsam intelligit non accipien-
do ab aliquibus obiectis. ¶ Preterea Augustinus dicit
in ix de trinitate quod mens ipsa sicut corporearum re-
rum notitias per sensus corporis colligit sic
incorporearum rerum per semet ipsam. Sed ipsa
per sensus erit ergo potius ad minus intel-
ligentia habere de corporibus rebus. ¶ Preterea
evangelice Augustinus in eodem assignat ... anima
cognoscit res quarum imagines convolvit

et rapit in se ipsam. Sed si illius fide ponit
post separationem a corpore materie cum hoc de
fenditur ipsa fide etiam dicit aug(ustinus) in anime
inducta ergo a corpore separata potest me
lius intelligere. Preterea intellectus de spiritu et anima di
quod anima separata a corpore trahit secum su
as potentias. Sed unde sicut potentie dicuntur agunt
actiua. ergo post mortem cognoscere po
test. Responsio. dicendum quod sicut dicit philosophus in primo de anima
si nulla operatio propria anime est eius propria neque separari pot
est etiam sine corpore. hoc impossibile est. ponere
animam separatam a corpore operationem. cuius ratio est quia
forma eius cum sit optimum in ipsa. unde sic
cundum fidem catholicam sustinemus quod anima
post mortem remanet a corpore separata in
substantia. necesse est quod sine corpore exercet intellige
re possit. Sed modus intelligendi difficile est considera
re eo quod iam est ponere eam habere alium
modum intelligendi quam nunc habeat. cum nunc
manifeste appareat quod intelligere non possit nisi
ad fantasmata conuertatur. quod post mor
tem anima non remanent. quidam igitur
dixerunt quod a sensibilibus rebus species accipit me
diantibus sensibus interius a corpore post
illo sensu deficientibus. Sed hoc est impossi
bile. quia ab extremo in extremum non fit
transitus nisi per media species et in ipsa re
sensibili habent esse materiale. in intellectu
autem sunt spirituale. unde oportet quod hanc spiritua
litatem recipiant mediantibus quibusdam
gradibus. ut potentie in sensu habent spiritualius
esse quam in re sensibili. in ymaginatione autem ad
huc spiritualius quam in sensu. sic de intellectu
ascendendo. Unde alii dixerunt quod species rerum a sensu
sibi receptas dum erat in corpore et in ipsa
anima conseruatas post mortem intelligit
Sed hec opinio [illegible] in plurimis. Cum enim anima in
telligit non utatur organo corporali tamen
intellectus non possit ad esse in potentia intellectiva anime
[illegible] intelligibilis in uirtutibus autem inten
tiuis organo corporali potentia ad conseruandum non inde
cognoscibili. Sed sic utique quidam corporalibus habi
tibus contingit quod quidam potentie sensitiue sic
quod non sunt actu apprehendentes species. unde intentiones
conseruantur sicut patet in ymagi
natione et memoria. Sic ergo quod in potentia intellec
tiva melius conseruatur quod actu apprehenditur
sed illo modo per species prius receptas ante
bene anima post mortem intelligere posset. Sed hoc non
videtur. quia esse quod recipitur in eo per modum recipientis
capientis cum quod per hoc non habeat magis firm
iter et stabile quam sua corporea in potentia intelle
ctiua recipiuntur species firmius et nobilius quam

in materia re sensibili et corporibus recipiantur nec a formis
in intelligibilis non tamen quod sunt actu intelligen
tur quia non sunt sic incarnata in potentia et
in potentia pura. Sed in actu incompleto qui est me
dius inter potentiam et actum quod est esse ad formam
habitus in intellectu. unde et philosophus dicit quod anima intellec
tiua sit locus specierum in tertio de anima. Ut potent
eas intellectus retinent et conseruans. Sed tamen hec species
recepte prius et conseruate non sufficiunt ad
cognitionem quam necesse est ponere in anima separata cum
[illegible] aliquis [illegible] quod nulla erunt cognita
ab anima separata que nunc non cognoscuntur a
nobis. ut pene in filio et alia similia. Et ideo
alii dixerunt quod anima separata a corporibus non
accipiat hec tamen potentiam ut se ipsam
rebus cognoscendi conformet apud eas per se
etiam sicut videmus quod ymaginatio aliquas
formas componit ex se ipsa quales tamen per sen
sum accipit. Sed hoc non potest stare quia impos
sibile est quod sit idem quod educat se de po
tentia in actum. anima autem est in potentia ad similitu
dines rerum quibus cognoscit. unde oportet quod ef
ficiantur in actu non per ipsam animam. Sed
per aliquid quod habet illas similitudines in actu uel
priores ipsis uel per eam in quo sunt forme
in actu. unde nec ymaginatio aut in
aliquo componit formas de nouo
ex aliquibus perceptis. sicut componit formam
montis aurei ex perceptionibus similitudi
nibus auri et montis. Et ideo alii dixerunt quod forme
quibus anima separata intelligit sunt ei inse
parabiles adeo ab ipsa sua creatione per quas per
quosdam intelliguntur et nunc etiam quod per sensus
non acquiruntur anime noue species. Sed tamen non
excitatur anima ad species quas in se ha
bet iam uidendas sicut quod platonici dixerunt qui
uolebant quod addiscere nichil erat nisi reminisci
Sed huic opinioni experientia contradicit uide
mus enim quod qui caret uno sensu caret una
scientia. ut potest cecus natus non potest sciam
habere de coloribus quod quidem non esset si anima non in
digeret accipere a corpore species quibus cognos
cat. Et ideo alios per has species creatas
anima esse coniuncta nichil intelligit a corpore ipse
dum intelligere et per eas a corpore separata. Sed
hoc dubium. unde species quia sunt indite sunt
anime totaliter a corpore impediantur cum tamen
coniunctio corporis ad animam accidentalis anime sed
naturalis non est inconueniens duorum que sunt
nata uniri. unum esse totaliter impeditiuum
alterius esset frustra dissonat et hoc potest ab
opinione philosophi in tertio de anima qui comparat intel
lectum humanum anime tabule in qua nichil

est septimum. Et ideo aliter dicendum quod unumquodque reci-
pit influentiam alicuius superioris per modum
sui esse. esse autem animae rationalis acquiritur quo-
dammodo medio inter formas separatas et for-
mas materiales. formae enim separatae sicut angeli
recipiunt adeo esse non dependens ab ali-
qua materia. formae vero naturales esse adeo
acquirunt quod in materia existunt et a materia dependens
quod sine materia conservari non potest. anima vero rationalis
acquiritur esse adeo ~~acquirit~~ quod in materia qui-
dem existit inquantum est forma corporis u-
nita, non tamen a corpore dependens. quia esse animae
sine corpore conservari potest. et ideo etiam influentiam a
deo immediate recipit anima rationalis inter
angelos et formas materiales. recipit enim intellectu-
ale lumen, sed non ut eius intellectualis cogni-
tio habeat ordinem ad corpus inquantum a corpo-
ris potentiis accipit et ad eas respiciat sicut
in actu considerando, in quo inferior angelis
invenitur. et tamen illud lumen non est corpori obliga-
tum ut eius operatio per organum corporeum
compleatur, in quo invenitur superior omni-
bus formis quae non operantur nisi per organum cui coniun-
guntur. sed quando anima erit a corpore se-
parata, sicut esse suum habebit non a corpore depen-
dens in [?] existens, ita et influentiam in-
tellectualis cognitionis recipiet ut nec sit
corpori obligata quia per corpus habet non quan-
tum anima per ipsum etiam corpori intendit, non datur
ei aliqua intellectualis cognitio nisi per ordinem
ad corporeas potentias, ut potest quia per intel-
lectum agentem possit facere phantasmata
intelligibilia in actu, quae sunt post intelligi-
bilia, et per intellectum possibilem recipere species in-
telligibiles sic abstractas. Et inde est quod quam-
diu habet esse coniunctum corpori in statu huius vitae, non
cognoscit etiam illa quorum species nobis connatura-
tur, nisi inspiciendo ad phantasmata; et propter hoc
nec revelationes etiam divinitus factas ni-
si sub speciebus phantasmatum. Sed nec ipsas substantias se-
paratas intelligere potest, ut potest quae sufficienter
per sensibilium species cognosci non possunt. Sed
quando habebit esse a corpore absolutum, tunc recipi-
et influentiam intellectualis cognitionis sicut
modo quo angeli recipiunt sine aliquo or-
dine ad corpus, ut scilicet species rerum ab ipso deo re-
cipiat. nec oportebit ad intelligendum huiusmodi
per has species vel per eas quas prius acquisivit
ad aliqua phantasmata convertere, sed intuebitur
ipsas substantias separatas, scilicet angelos vel dae-
mones sibi conformes unde [?] non deum
quia illi creaturae conceditur sine gratia. Ex quibus
colligi potest quod anima post mortem triplicibus modis

intelligit. Uno modo per species quas recepit a
rebus dum erat in corpore. Alio modo per species influ-
sas sibi in separatione a corpore. [illegible]
o modo videndo substantias separatas et in eis species re-
rum intuendo. Sed hoc ultimum non subiacet eius ar-
bitrio. Sed in actu illae separatae quando volunt intelli-
gendum apparent loquendo et claudunt tacendo, quam-
diu loquendo qualis sit alibi dictum est. Ad primum
ergo dicendum quod operatio intellectus quae est communis animae et corpori est
operatio quae non animae intellectivae operatur mediante
ad corporeas potentias, sicut hic accipitur, sed
superiorem partem animae sine [?]. Sed post
mortem habebit anima a corpore separata operationem quae non
fiet per organum corporale, nec aliquem
ordinem habebit ad corpus, ut probatum est solo. Ad se-
cundum dicendum quod auctoritas illa loquitur de sta-
tu animae quae per rationem glossae quae illud videtur dic-
tum quidam asserunt post mortem esse clare
et detecte multa ut intelligantur quae nunc
proferuntur multo plenius in cognoscendo, ut scilicet
maiorum [?] vel per unum vel quae impedi-
ebatur cognitio eius debebatur. non quod sic quicquid
prius ignotum possit cognoscere. ostendit [?]
nas in [?] quas nunc non cognoscit, etiam co-
gnosceret. Ad iii. dicendum quod philosophus in iii de anima
non loquitur nisi de intellectu corpori coniuncto, vel
considerato de intellectu quantum ad naturalem non per se
nec. Ad v. dicendum quod quamvis eadem sit natura
animae ante mortem et post mortem, quantum ad
totum speciem tamen non est modus existendi et per consequens nec
idem modus operandi. Ad vi. dicendum quod in anima
separata remanebit post intellectum et intellectum
agens et possibilis, habitus autem potentiae non remanebunt
in anima ex corpore quibus in anima corporis com-
[?] aliquo ordine [?] ad corpus
habebunt in anima separata. Ad vii. dicendum quod philosophus
loquitur de intellectu quando nunc nobis operetur in
ordine ad phantasmata, sed non impeditur im-
pedito organo corporali totaliter corrumpitur
eo corrupto. Ad viii. dicendum quod quamvis post
intellectum quae nunc sunt in anima erunt in anima sep-
arata, quae sunt naturales illis quae in anima quae
nunc habent ordinem ad corpus quae tamen non habebunt
ad corpus ut dictum est. Ad ix. dicendum quod post intelle-
ctum remanent in anima separata ex parte il-
la qua radicantur in essentia animae, et ex parte il-
la qua ordinantur ad actum necessario; quae habi-
tus illi qui in corpore sunt acquisiti destru-
untur. Sed forte secundum opinionem Avicennae qui
dicit quod illae species non remanent in intellectu nisi
dum actu intelliguntur, dato etiam quod habitus illi non
remanerent, remanet post intellectum ordi-
nata ad actus alterius modi. Ad x.

x. Dicendum quod anima post mortem intelligit per aliquas
species quas ante intellexit per species quas in vita
acquisivit quamvis ille non sufficiant
ut tangit obiectio. Ad quintum decimum dicendum. Ad de-
cimum sextum dicendum quod perfusio donorum gratuitorum non perti-
net ad eas que sunt in infusione. sed eorum que
ad statum nature pertinent et ideo non sequitur.
Ad sextum decimum dicendum quod non est idem modus participandi participatio
ut dicit Dionysius de divinis nominibus capitulo .... Ad septimum decimum dicendum quod species
infusio que fit in separatione anime aggregatur pertinet
ad ordinem nature separate sicut et ideo non in infusione
vocatur de perfectione per gratiam. Ad decimum octavum
dicendum quod Augustinus in libro ... dicit ostendere quo-
modo anima sibi circumponat corporalium rerum
similitudines ut quandoque se estimet esse corpus. ut
patet in opinionibus antiquorum philosophorum qui quidem
dicit quod anima in centro cor-
poris per sensus exteriores ab ea percipitur
non tamen ipsa corpora ad se introducere in-
tantum quantum possibile est eam quod ipsa sit in
corpora non potest ad se ipsa corpora introducere
sed similitudines corporum introducit quam in re-
gionem in corpore ... et ... existentes
in imaginatione sunt ... non dum tamen per-
tingunt usque ad regionem incorporee ... qui-
a quod non dum sunt ab appendiciis ... ab so-
lute. Has autem similitudines dicit ... inquantum
eas quasi ... a sensibilibus abstrahit ... et
involvit eas inquantum eas simplificat
vel inquantum eas componit et dividit in semet
ipsa autem eas fieri inquantum ... anime per ima-
ginationem recipiuntur de semet ipsa autem eas
fieri quia ipsa anima est que huiusmodi imaginationes in
se ipsa format ut dicitur ... unde
non efficacius ... quod anima quando ... sic
sine ... formandi ... per species ... alia per
anime ... eius ... huiusmodi formatio-
nis ... officio deputantur ... et ideo ...
quod ... de aliquo ... ab eo ... virtute
animus ... est ... ad
... et per ... quia anima indicet ... per ...
... quia anima indicet de talibus ymaginibus
quando sunt ipse res ... sed rerum similitudines ...
esse ad ... ymaginibus ...
occupatur ... de talibus ymaginibus
indicare potest non tamen ... de solis huius
ymaginibus iudicat sed et de ... sunt ...
in corporum similitudines ... iudicat. Utrum

Sedecimo queritur utrum anima separata
cognoscat singularia. Et videtur quod non.
Potentia ... quod non ... cognoscat singularia
autem ... per species acquisitas non au-
tem ... intellectiva anime non re-

cipiuntur species singulares. sed intellectus
... anime ... separate ... autem
... corruptibilibus per ... nec per species
... quia singularia sint infinita
oportet ponere infinitas species ... quod
est impossibile. ergo anima separata singularia
non cognoscit. Sed dicebat quod cognoscit sin-
gularia per species universales. Sed contra species indistinc-
ta non potest esse distincte cognoscendi principium.
sed species ... est indistincta cognitio singula-
rium est distincta cognitio. ergo per species universales anima sepa-
rata singularia cognoscere non potest. Sed diceretur quod
anima separata ad presentiam singularis conformat
se singulari et sic cognoscit. Sed contra quod singula-
re est presens anime aut aliquid singulari transit
in animam aut non ... ergo anima separata ad
a singularibus recipit quod absonum videtur. Si autem non
ergo species in anima existentes remanent omnes
et sic per eas non potest ad singulare cognoscendum.
Praeterea existens in potentia educitur ... in ac-
tum. Sed anima cognoscitiva est in potentia ... ad res
cognoscibiles ergo ipsa non potest se educere
in actum ... ut ipsa mouet eos se ... ad
... quod anima separata singularia non
cognoscit apud singularium presentiam. Sed
contra est quod Lucas ... dicitur quod dives sursum cognovit
Abraham et Lazarum et de fratribus suis ad-
huc ... memoriam retinebat. ergo anima
separata singularia cognoscit. Praeterea dolor non
est sine cognitione. sed anima exigente talis penis
in ... dolorem sustinebit ergo singularia
cognoscet. Respondeo dicendum quod sicut dictum est anima separata
duobus modis cognoscit uno modo per species
infusas in ipsa separatione alio modo per species quas
in corpore accepit et quantum ad primum modum
attribuenda anime separate cognitio similis angelis
cognitionibus. Unde sicut angeli singularia cog-
noscunt per species concreatas in eis et anima per species sibi
in ipsa separatione inditas. Cum enim per eas in mente
... divina existentes sunt factive rerum quantum
ad formam et materiam. Unde quod sunt earum
exemplaria et similitudines per ... ubi per eas ...
quantum res non solum per ... generis et speciei quantum per res
principia ... sed ... singula-
ritatis principium est ... ab ... an-
gelis ... et ... anime ... separate ad
... per ... regula
... in mente divina ... ab
... per ...
... singularia ...
... ad formam et ...
... ad naturam ... ad sin-
gularia cognoscit. species autem quas accepit a

scilicet sint sicut res tribus ... tamen quia res ea
ge possint ... secundum totum non possunt
non possunt singularia cognoscere ... sicut
magistri recapitulant in alio ... post vitam
organis corporis media quodammodo imitari sic
producunt ... recipientur in intellectu quod qui
corporis anima in ... non possunt esse pura
prius ... cognoscuntur si forte possumus ... et
reflexionis ad fantasmata a quibus intelli
gibiles species abstrahebantur quia reflexio
post mortem corruptis fantasmatibus
esse non potest potest tamen anima habens species
ad singularia applicare quorum noticiam
per aliquam cognitionem habet. Ad primum quod
dicitur quod anima separata non cognoscit singula
ria per species in corpore acquisitas nec per
species connatas sed per species sibi inditas in
separatione nec tamen omnes quia tantum ei species infun
ce fundantur ad singularia cognoscenda
tamen quia singularia que ab ea sunt cognoscen
da non sunt actu infinita cum quod per unam si
militudinem speciei possit anima separata
omnia individua illius speciei cognoscere
in quantum illa similitudo efficitur virtute
singularium ... similitudo sed respectu quod
ad illud individuum sicut et de angelis
dictum est in questione de angelis et sicut patet de
cetero divina quod non solum individuorum univ
speciei sed omnium entium est propria similitudo sed de
alios respectus ad diversos res. Ad se
cundum species ille quibus anima separata cognoscit
singularia que sunt universales ... immateriales
sunt ... tamen sunt similitudines rei ... quantum
ad ... singularitatem non ... prohibet per eas
singularia cognoscere alia concedimus. ... d.

Questio est de scientia anime ... xiv. de scientia anime
quo et primo queritur utrum ... et primo quod ... videtur

sit ponere scientiam creatam in Christo quia scientia non
est per se ... nobiliorem perfectibilem si ergo ipse
est ... et alii scientiam creatam ad creatam
erit anima que nobilius quod fuit in deum. P
opus non attribuitur ... sed propositio
... opiniones supposito et particularium sed
propono quod sufficit ad intellectum scientia increata
ergo superfluum est in Christo ponere scientiam creatam.
P ... ad est nobilius tanto est deo sim
ilius sed anima que est nobilior quam calor celi
cum calor celi agat sine medio et in
... quidem medio operatur ... quod
... anima que intelligat non medi
ante aliqua scientia creata. Sed dicebat quod opus contra
rio ... procedit opus sicut sic ... ex
... adiciant unde non est sic

Sed quomodo cognoscit ... non solum ...
receptio sed indigentia ... determinatis ... modo
... sit ... in divinis tamen ab intelli
gentia procedit ergo opus sic non solum omnino
est ab extra ... P ipse filius dei non assump
sit aliquid imperfectum quia ad nostram redemp
tionem valebat sed imperfectum ... sic non ... valet
ad nostram redemptionem ergo imperfectum non
assumpsit omnis autem creata scientia ... quod ... crea
ta est ad imperfectionis ... ergo scientiam creatam
non assumpsit. P quanto sapiens sit habeat ali
quid perfectissimum scientiam ... illam ... in
actu. P ... sapientia actu considerans ... per
fectissimam scientiam non indiget aliqua scientia
... quia nunquam ... eam ... sic ...
... in eo sed ipse ... est in actu considerationis
... perfectissimam scientiam que est scientia increata ergo
eo non est ponere aliam scientiam creatam. P ...
sunt ... quod ... per unum ... potest fieri et ... in
mis deus ... quod non operatur sed
ipse potuit esse sapiens sine scientia ... increa
tam ... ergo ... est sed sapiens scientia creata.
P ... i. ... cum ... quod ... est ...
abitur ... excepto est paulus autem est imperfec
ta scientia creata ... ad visionem ...
... imperfectionis ... ubi fiat ...
ubi ... spei ... et
tollitur scientia creata in Christo ... sine scientia
creata. Dubium ... anime est magis ...
... anime ... ut ... sic ... um
tum non solum per eam ... scientiam ... sic est
... et ... sic ... sed ...
... per omnia ... intelligi
... intelligere ergo anima ... eo sapi
ens per sapientiam ... non indigebat scientia
creata. Scientia creata ... eam ipse ... non
est ... ad eius perfectionem. Sed anima ...
... et scientiam creatam habens ... nobi
lior quam sibi soli ... scientia creata
... ad ... adimit ... sic
... perfectius ... in ... eam ...
... in Christo non est ponere scientiam creatam.
Sed contra est quod dicitur ... proficiebat sapie
ntia et etate ... sapientia creata per
... potuit quia illa nec proficit nec deficit ergo
in eo est ponere scientiam creatam. P ... dam
omnia que in nostra natura plantavit deus ...
assumpsit plantavit autem scientiam creatam
et eam assumpsit. P ... sicut divina est super scientiam
intellectuam creatam ita scientia intellectiva creata
est super scientiam sensitivam. Sed scientia sensitiva
non tollitur ab eo qui habet scientiam intellectivam
creatam ... in homine ergo scientia intellectiva